

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på bostedsområdet 2023

I 2023 gennemførte Styrelsen for Patientsikkerhed 168 sundhedsfaglige tilsyn på bostedsområdet. Tilsynene havde til formål at vurdere patientsikkerheden og understøtte læring på bostederne.

De 168 sundhedsfaglige tilsyn, der blev gennemført på bosteder i 2023, tog udgangspunkt i målepunkter, som bl.a. omhandlede journalføring, medicinhåndtering, informeret samtykke og hygiejne. Se opfyldelsen af målepunkter på tværs af tilsynene på side 5.

Resultater fra tilsynene

Af de 168 tilsyn var 54 planlagt ud fra stikprøver. 58 tilsyn var såkaldt reaktive tilsyn på baggrund af konkrete bekymringer for patientsikkerheden, fx efter bekymringshenvendelser fra medarbejdere eller pårørende, og 56 var opfølgende tilsyn med bosteder, der tidligere havde fået påbud efter et sundhedsfagligt tilsyn.

Ved 8 af de stikprøvebaserede tilsyn var der større eller kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden, som udløste et påbud. Det svarer til 15%. Ved de reaktive tilsyn på baggrund af konkrete bekymringer var der større eller kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden ved 20 tilsyn. Det svarer til 34%. Og ved de opfølgende tilsyn var der større problemer i 16 tilfælde. Det svarer til 29%, hvor der stadig var større eller kritiske problemer, efter at de pågældende bosteder tidligere havde fået påbud om at rette op på alvorlige forhold for patientsikkerheden.

Samtidig var der ingen problemer af betydning for patientsikkerheden ved 19 af de opfølgende tilsyn, svarende til 34%. Her var bostederne nået helt i mål med at rette op på de problemer, der havde udløst et påbud. I 2022 var tallene henholdsvis 36%, 36% og 42%. Det er en betragtelig forbedring.

Figureerne på næste side viser fordelingen af konklusioner, som de forskellige typer af tilsyn mundede ud i.

Vurderingen "Ingen problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer, at samtlige målepunkter var opfyldt.

Vurderingen "Mindre problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer, at der ved tilsynsbesøget var ét eller flere målepunkter, som ikke var opfyldt, men at styrelsen vurderede, at der var tale om forhold, som ikke indebar en større risiko for patientsikkerheden. Vurderingen "Mindre problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer desuden, at Styrelsen for Patientsikkerhed har vurderet, at det enkelte bosted relativt let vil kunne rette op på disse forhold. Styrelsen kan give en henstilling om, at bostedet skal foretage ændringer og eventuelt bede om at få tilsendt en handleplan.

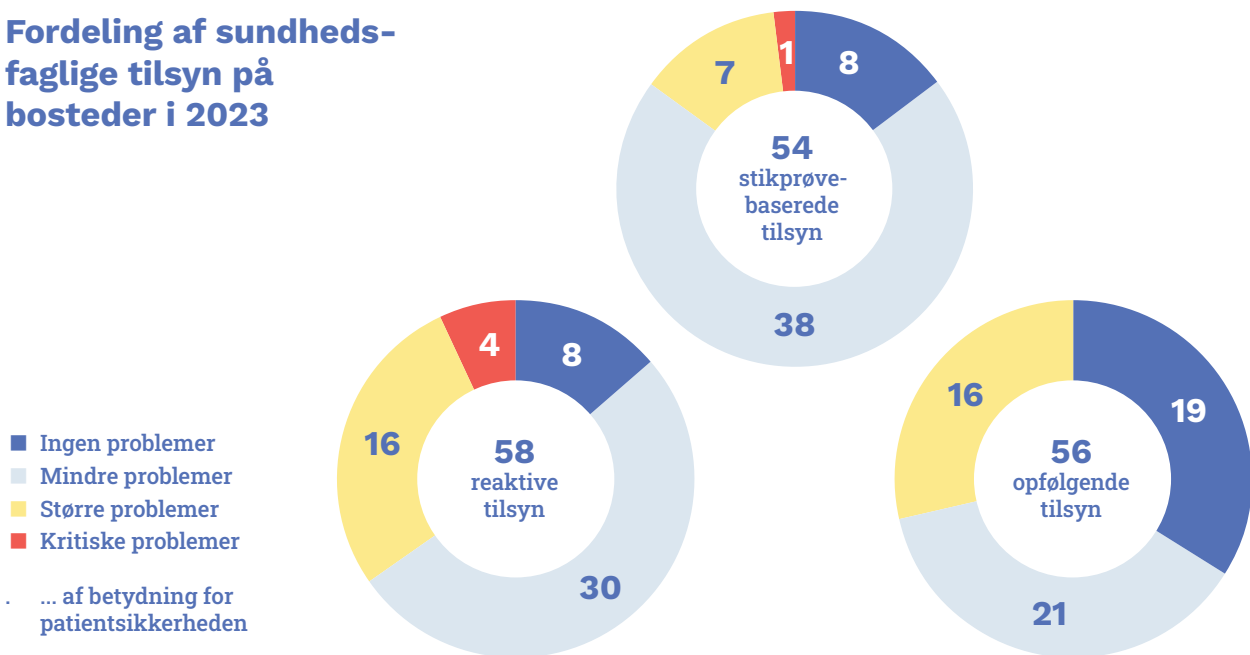
**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på bostedsområdet 2023

Fordeling af sundhedsfaglige tilsyn på bosteder i 2023

Vurderingen "Større problemer af betydning for patientsikkerheden" indebærer, at der ved tilsynet var problemer af betydeligt omfang, som medførte en risiko for patientsikkerheden. Denne vurdering kan udløse et påbud til bostedet om at rette op på problemerne inden for en nærmere fastsat tidsfrist. Styrelsen for Patientsikkerhed vil typisk følge op på et påbud med et opfølgende tilsyn for at konstatere, om bostedet har efterlevet de krav, styrelsen har stillet i påbuddet.

Vurderingen "Kritiske problemer for patientsikkerheden" indebærer, at der var forhold, som medførte en væsentligt forøget risiko for patientsikkerheden. I disse tilfælde kan Styrelsen for Patientsikkerhed give et påbud om midlertidigt at indstille virksomheden helt eller delvist, indtil det kan dokumenteres, at de patientsikkerhedsmæssige krav, der er stillet til bostedet, er opfyldt. Styrelsen følger op på, hvorvidt ændringerne er gennemført, og om påbuddet kan ophæves. Det sker ved et eller flere opfølgende tilsyn.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på bostedsområdet 2023

Generelle observationer

Det er meget forskelligt, hvilke sundhedsfaglige opgaver, personalet på landets bosteder varetager. Mange steder håndterer personalet medicin for beboerne, men der kan også være tale om en række andre sundhedsfaglige opgaver, som i nogle tilfælde kræver mere specialiserede sundhedsfaglige kompetencer.

En del bosteder samarbejder med den kommunale hjemmesygepleje, der udover at løse konkrete sundhedsfaglige opgaver også kan bistå med sparring og rådgivning til bostedernes personale, som ofte ikke har en sundhedsfaglig uddannelse. Derudover spiller samarbejdet mellem bosteder og praktiserende læger en vigtig rolle for patientsikkerheden. Også her er der mange steder et godt samarbejde.

Der er ikke noget i vejen for, at fx pædagogisk personale uden sundhedsfaglig uddannelse varetager sundhedsfaglige opgaver, så længe de har de nødvendige kompetencer. Det er ledelsen på det enkelte bosted, der har ansvaret for, at de nødvendige kompetencer er til stede, og at personalet har de rigtige rammer, instrukser og systemer til rådighed.

Generelt er bostedernes ledelser og personale meget opmærksomme på, at de sundhedsfaglige opgaver kræver nogle bestemte kompetencer, og at der er behov for klare rammer og aftaler om, hvordan beboernes behandling varetages patientsikkert. Samtidig er der en del steder udfordringer med at rekruttere personale med de nødvendige kompetencer.

Det er vores erfaring, at videndeling mellem bosteder kan være med til at løfte niveauet for den sundhedsfaglige behandling. Hvis man et sted har fundet en god løsning på en udfordring, kan andre bosteder måske bruge den i deres eget regi. Det sundhedsfaglige personale, der er ansat på bosteder, kan også have glæde af at dele viden og indgå i netværk på tværs af bosteder.

Sundhedsfaglig vurdering og dokumentation

De målepunkter, der hyppigst gav anledning til anmærkninger ved de sundhedsfaglige tilsyn på bosteder i 2023, handlede om vurdering, opfølgning og dokumentation af den sundhedsfaglige pleje og behandling.

Ved 47% af tilsynene var der mangler i beskrivelsen af beboernes aktuelle problemer og risici, og ved 50% af tilsynene var der mangler i den sundhedsfaglige dokumentation vedrørende den aktuelle pleje og behandling samt opfølgning og evaluering herpå.

Når flere forskellige personer er involveret i en beboers sundhedsfaglige behandling, er det afgørende, at alle involverede kan danne sig et overblik over beboerens tilstand og behov, og kan reagere korrekt, hvis der sker ændringer i tilstanden. Det stiller krav til en god og patientsikker praksis for sundhedsfaglig dokumentation på det enkelte bosted.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på bostedsområdet 2023

De it-systemer, som er til rådighed, har stor betydning for, hvor let eller svært det er at etablere patientsikre arbejdsgange. It-systemer kan understøtte patientsikkerheden ved fx at give mulighed for et hurtigt overblik over de nødvendige oplysninger om en beboers aktuelle problemer og risici. Nogle systemer til dokumentation kan dog være meget komplekse. Det kan gøre det svært for personalet at notere og få overblik over de nødvendige informationer.

Erfaringer fra tilsynene viser, at der er brug for løbende fokus på systemer og praksis for patientsikker, sundhedsfaglig dokumentation på bostederne. Jo større kompleksiteten i systemerne er, des vigtigere er det med fokus på implementering.

Medicinhåndtering

Håndtering af medicin er en af de mest almindelige sundhedsfaglige opgaver, som personalet på bosteder varetager. Det er en opgave, der stiller krav til rammer og kompetencer på bostedet, så medicinen kan opbevares, dispenseres og administreres forsvarligt, og personalet ved, hvordan de skal observere og følge op på beboernes tilstand, så behandlingen er patientsikker.

Ved 36% af tilsynene var der uoverensstemmelser i den sundhedsfaglige dokumentation vedrørende den medicin, der var ordineret til beboerne, og den lokale medicinliste. Ved 32% af tilsynene var der mangler i forhold til opbevaringen og håndteringen af beboernes medicin.

Fejlmedicinering kan have alvorlige konsekvenser for beboerne. Derfor er det vigtigt, at personalet har de nødvendige kompetencer, og at der er sikre arbejdsgange og klare instrukser for håndteringen af beboernes medicin, så personalet har mulighed for at varetage opgaven patientsikkert.

Konklusion

Erfaringerne fra de sundhedsfaglige tilsyn med bosteder i 2023 viser, at der fortsat er udfordringer med varetagelsen af de sundhedsfaglige opgaver på en del af landets bosteder, men at der er færre bosteder end tidligere, der har problemer med patientsikkerheden i større eller kritisk grad. Overordnet er der stor vilje hos både medarbejdere og ledelser på de fleste bosteder til at arbejde med de sundhedsfaglige opgaver og udvikle rammer og kompetencer, så opgaverne kan varetages patientsikkert. Der er fortsat et stort potentiale for læring og udvikling på området, men der er også en forståelse for, at de sundhedsfaglige opgaver mange steder er en integreret del af personalets opgaver og afgørende for beboernes generelle trivsel.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

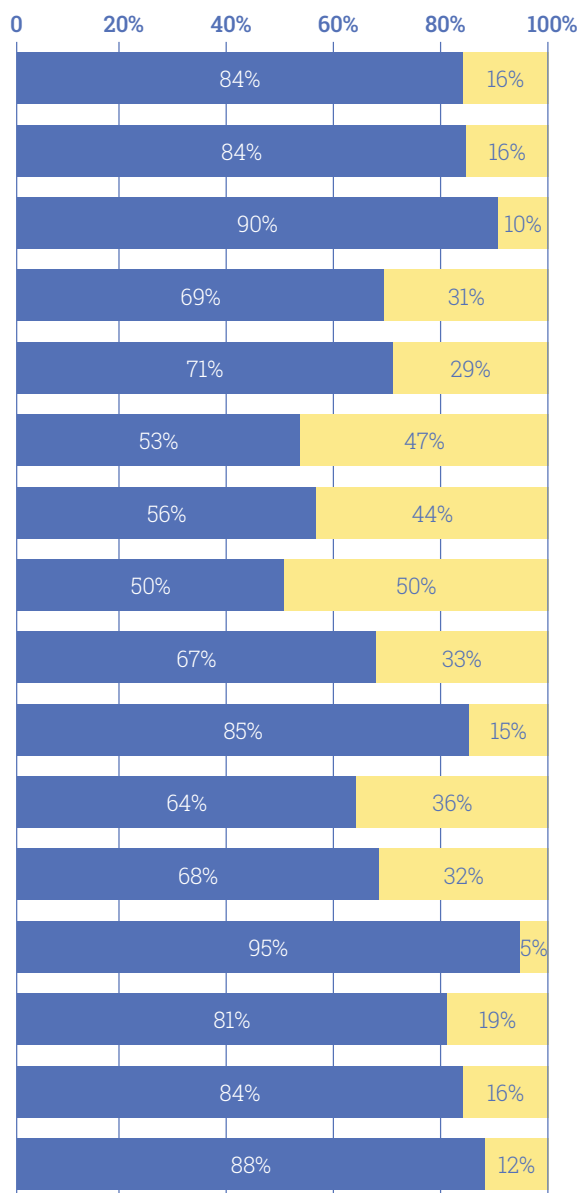
E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600

Erfaringsopsamling: Sundhedsfaglige tilsyn på bostedsområdet 2023

Målepunktopfyldelse

1. Instruks for personalets kompetencer, ansvars- og opgavefordeling (167)
2. Instrukser for patienternes behov for behandling (167)
3. Formelle krav til instrukser (167)
4. Instruks vedrørende sundhedsfaglig dokumentation (168)
5. Den sundhedsfaglige dokumentation er overskuelig, systematisk og føres i en journal (167)
6. Sygeplejefaglig beskrivelse af patientens aktuelle og potentielle problemer (167)
7. Oversigt over patienters sygdomme, funktionsnedsættelser samt aftaler med behandlingsansvarlig læge (167)
8. Sundhedsfaglig dokumentation vedrørende aktuell pleje og behandling, opfølgning og evaluering (167)
9. Instruks for medicinhandling (166)
10. Instruks for samarbejde med de behandlingsansvarlige læger (167)
11. Sundhedsfaglig dokumentation vedrørende ordineret medicin og medicinliste (166)
12. Medicinbeholdning og journaler vedrørende medicinhandling (166)
13. Instruks for brug af ikke-lægeordinerede håndkøbslægemidler og kosttilskud (165)
14. Patienters retsstilling (167)
15. Procedurer for hygiejne og smitsomme sygdomme (167)
16. Adrenalin ved injektionsbehandling samt kompetencer for anvendelse heraf (50)

■ Opfyldt ■ Ikke opfyldt

OBS: Ikke alle målepunkter er aktuelle for alle bosteder. Denne oversigt omfatter tilsyn, hvor de enkelte målepunkter var relevante for det enkelte bosted. For hvert målepunkt er angivet det antal tilsyn, hvor målepunktet var aktuelt. Grundet afrunding er summen af procentpoint ikke nødvendigvis 100 ved hvert målepunkt.

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**

E-mail: stps@stps.dk
Tlf.: +45 7228 6600